

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI NÁRODNÍHO KONSORCIA REFERNET ZA ROK 2009

Zpracovaly:

Věra Czesaná, Zdeňka Šímová,
Národní vzdělávací fond,
Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání

prosinec 2009

O projektu ReferNet

ReferNet je projekt iniciovaný Evropským střediskem pro rozvoj odborné přípravy (Cedefop). Úkolem ReferNetu je získávání, výměna a šíření informací z oblasti odborného vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů v rámci zemí EU. Česká republika se k síti ReferNet připojila v roce 2004. Páteř sítě tvoří konsorcia institucí aktivních ve zmiňovaných oblastech vytvořená ve všech zemích EU, v Norsku a na Islandu. Každé konsorcium je vedeno národním koordinátorem, který na svoji činnost získává grant od Cedefopu podmíněný spolufinancováním ze strany národních orgánů. Garantem projektu je národními orgány jmenovaný národní reprezentant sítě ReferNet, osoba odpovídající za vysokou odbornou kvalitu a relevanci výstupů projektu a zprostředkující komunikaci s Cedefopem.

Z původně spíše dokumentačně zaměřené sítě se ReferNet v posledních letech vyvinul v cenný nástroj pro sledování důležitých trendů v oblasti zejména:

- systémů odborného vzdělávání (popis systémů počátečního i dalšího odborného vzdělávání)
- politiky odborného vzdělávání
- výzkumu odborného vzdělávání v širokých souvislostech.

V České republice se na pozici národního koordinátora po dvou letech střídají Národní vzdělávací fond (NVF) a Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV). Toto střídání je zakotveno smluvně mezi oběma partnery a podpořeno ze strany MŠMT.

Shrnutí hlavních výsledků za rok 2009

V roce 2009 převzal roli národního koordinátora Národní vzdělávací fond (NVF) a bude ji vykonávat i v roce 2010. Pro tyto dva roky je národním reprezentantem jmenována Ing. Věra Czesaná, vedoucí Národního observatoře zaměstnanosti a vzdělávání Národního vzdělávacího fondu.

V letošním roce Cedefop pokračoval v započatém trendu posilování analytického a hodnotícího aspektu zpráv zpracovávaných v rámci ReferNetu. Zprávy jsou na jedné straně důležitým podkladem pro Cedefop a jeho analyticko-hodnotící práci pro Evropskou komisi a na druhé straně jsou cenným zdrojem informací na národní úrovni. V roce 2009 byly klíčovými zprávami následující dvě:

Národní zpráva o výzkumu (National Research Report). Tato zpráva byla v současné podobě a rozsahu zpracována letos poprvé a kladla velmi vysoké nároky na odbornost a kvalitu práce, neboť pojednává důkladným analyticko-hodnotícím způsobem o čtyřech různých tématech výzkumu souvisejícího s odborným vzděláváním. Dvě ze čtyř témat byla stanovena Cedefopem pro všechny země stejná a dvě byla zvolena podle jejich relevance na národní úrovni. V ČR byla zpracována následující témata:

- Přínosy odborného vzdělávání („Benefits of VET“) – povinné téma
- Mobilita a migrace související s odborným vzděláváním („VET related mobility and migration“) – povinné téma
- Předvídání kvalifikačních potřeb („Anticipation of skill needs“)
- Přechody ze vzdělávání na trh práce, z trhu práce do nezaměstnanosti, do důchodu, návraty na trh práce („Transitions“)

Popis systému odborného vzdělávání (dříve tzv. „Thematic overview“). Nový název „VET in Europe – Country report“ znamenal i důkladnou revizi obsahu každoročně vydávané publikace, vyšší důraz na kvalitní a relevantní informace.

Kromě těchto hlavních výstupů ReferNetu probíhaly i standardní informační, diseminační a dokumentační aktivity, byla kompletně zrevidována webová stránka www.referent.cz, která získala novou, uživatelsky příjemnější podobu zaměřenou na národní odbornou obec jako na hlavní cílovou skupinu. Stále pravidelně vychází informační bulletin ReferNet info (dvakrát ročně), který o aktivitách ReferNetu informuje kromě členů národního konsorcia i přibližně 150 dalších institucí působících v odborném vzdělávání a souvisejících oblastech.

Převážnou většinu aktivit zajišťoval v roce 2009 národní koordinátor (NVF) ve spolupráci s klíčovým partnerem NÚOV. Dílčí úkoly plnili i někteří další členové Národního konsorcia, stále však postrádáme jejich aktivnější zapojení.

Obecně lze konstatovat, že Česká republika plní úkoly Refernetu velmi úspěšně (zejména v mezinárodním srovnání). Kvalita práce národního konsorcia je kladně oceňována Cedefopem, o čemž svědčí mimo jiné např. i fakt, že nově rekonstruovaná webová stránka českého ReferNetu byla zvolena za pilotní pro ostatní země při přecházení na novou vizuální podobu.

V neposlední řadě je třeba zmínit, že v roce 2009 je velice patrné zvyšující se úsilí Cedefopu o celkové zkvalitnění práce, o zvýšení signifikance a informační hodnoty produktů ReferNetu a o zlepšení a zprůhlednění vzájemné komunikace.

Činnost národního konsorcia ReferNet v roce 2009

1. Vedení Národního konsorcia ReferNet

1.1 Vedení Národního konsorcia

Národním koordinátorem ReferNetu ČR byl v tomto pracovním roce Národní vzdělávací fond reprezentovaný oddělením Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání. NVF vykonával, zajišťoval a koordinoval všechny aktivity podle plánu práce, v úzké součinnosti zejména s klíčovým partnerem NÚOV.

Kontakt: NVF, o.p.s., Opletalova 25, 110 00 Praha 1, tel. +420 224 500 543, fax. +420 224 500 502

Národní reprezentant ReferNetu: Ing. Věra Czesaná

Projektová manažerka: Mgr. Zdeňka Šimová

Informační specialistka: Anna Konopásková (NÚOV)

Do sítě ReferNet je v České republice zapojeno 20 institucí. Na přelomu roku 2008-2009 přistoupil na základě vlastního zájmu nový člen – Unie zaměstnavatelských svazů (UZS).

Aktuální seznam členů Národního konsorcia:

Člen konsorcia	Webová stránka	Kontaktní osoba	e-mail	Telefon
NVF	www.nvf.cz	Věra Czesaná	czesana@nvf.cz	224 500 540
NÚOV	www.nuov.cz	Pavel Petrovič	pavel.petrovic@nuov.cz	274 022 341
MŠMT	www.msmt.cz	Miloš Rathouský	milos.rathousky@msmt.cz	234 811 227
MPSV	www.mpsv.cz	Miroslava Nováková	miroslava.novakova@mpsv.cz	221 923 171

ÚIV - Eurydice	www.uiv.cz	Andrea Lajdová	andrea.lajdova@uiv.cz	224 398 353
ÚIV	www.uiv.cz	František Barták	frantisek.bartak@uiv.cz	224 398 104
CSVŠ	www.csvs.cz	Helena Šebková	sebkova@csvs.cz	257 011 312
SŠVŠ	www.ssvs.cz	Michal Karpíšek	karpisek@ssvs.cz	241 402 155
AVOŠ	www.asociacevos.cz	Dana Čapková	dana.capek@atlas.cz	602 341 890
VÚP	www.vuppraha.cz	Došlo k personální změně, kontaktní osoba bude doplněna později.		
VÚPSV	www.vupsv.cz	Aleš Kroupa	ales.kroupa@vupsv.cz	224 972 837
MU Brno	www.fss.muni.cz	Tomáš Sirovátka	tomas.sirovatka@vupsv.cz	549 496 559, 543 211 865
SÚ AV	www.soc.cas.cz	Jana Straková	strakova@soc.cas.cz	222 220 678
AIVD	www.aivd.cz	Tomáš Langer	aivd@volny.cz	739 445 930
SPaD	www.spcr.cz	Ivan Paul	ipaul@spcr.cz	234 379 481
ČMKOS	www.cmkos.cz	Dušan Martínek	martinek.dusan@cmkos.cz	234 461 111
ATKM	www.atkm.cz	Pavel Prokop	atkm@atkm.cz	542 210 629
MPO	www.mpo.cz	Jaroslava Kubů	kubu@mpo.cz	224 852 372
CZESHA	www.czesha.cz	Jaroslav Ponec	ponec@voskop.cz	556 833 300
SSŠCMS	www.soukromeskoly.cz	Petr Jadrný	ssscms@mbox.vol.cz	281 002 623, 603 830 036
UZS	www.uzs.cz	Pavel Dušek	pavel.dusek@uzs.cz	222 520 951, 222 587 455

1.2 Národní zasedání konsorcia

Národní koordinátor zorganizoval v závěru roku plenární zasedání všech členů konsorcia a zasedání řídicího výboru. Jejich hlavní náplní bylo zejména schválení této zprávy o činnosti a plánu práce na příští rok, dále projednání nejdůležitějších výstupů ReferNetu, nových webových stránek apod. Hlavní výstupy práce ReferNetu byly předloženy členům řídicího výboru k připomínkám e-mailem v průběhu pracovního roku před jejich odevzdáním Cedefopu.

1.3 Mezinárodní meetingy ReferNetu

Zástupci Národního koordinátora (NVF) a klíčového partnera (NÚOV) se účastnili mezinárodních zasedání evropské sítě ReferNet. Konkrétně:

Regionální meeting středoevropských zemí v Bukurešti: Věra Czesaná (NVF), Martina Kaňáková (NÚOV);

Technický meeting k dokumentačním otázkám v Soluni: Anna Konopásková (NÚOV);

Výroční plenární meeting ReferNetu v Soluni: Věra Czesaná (NVF), Zdeňka Šimová (NVF) jako zástup za Martinu Kaňákovou (NÚOV), která se nemohla účastnit pro nemoc.

2. Národní zprávy o výzkumu a vzdělávací politice v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (OVP)

2.1 Národní zpráva o výzkumu v oblasti OVP (National Research Report)

Jako hlavní výstup byla zpracována analytická zpráva o výzkumu v oblasti OVP a souvisejících oblastech v období 2004-2009. Zpráva pojednává o čtyřech tématech

výzkumu, z nichž dvě byla stanovena Cedefopem pro všechny země stejná a dvě byla zvolena podle jejich relevance na národní úrovni (témata zvolili experti z NVF a NÚOV na základě odborné rozvahy a rozboru dostupných zdrojů). V ČR byla zpracována následující témata:

- Přínosy odborného vzdělávání („Benefits of VET“) – povinné téma
- Mobilita a migrace související s odborným vzděláváním („VET related mobility and migration“) – povinné téma
- Předvídání kvalifikačních potřeb („Anticipation of skill needs“)
- Přechody ze vzdělávání na trh práce, z trhu práce do nezaměstnanosti, do důchodu, návraty na trh práce („Transitions“)

Na přípravě zprávy se podíleli experti z výzkumných institucí sdružených v národním konsorciu (NVF, NÚOV, VÚPSV) a z CERGE-EI, NVF zajistil překlad do angličtiny a korektury textu. Před odesláním byla zpráva předložena řídicímu výboru ke komentáři a připomíncekám. Cedefop hodnotil zprávu jako velmi kvalitní, požadoval pouze doplnění několika formálních a drobných obsahových nedostatků, které považuje za žádoucí vzhledem ke sjednocení stylu a struktury zpráv všech zemí pro publikaci. Tyto úpravy se dokončují v současné době (prosinec 2009). Finální verze zprávy bude zveřejněna na webové stránce českého ReferNetu a Cedefopu v angličtině začátkem roku 2010. Plánován je i překlad zprávy do češtiny, který by měl být k dispozici během prvního čtvrtletí 2010. Cedefop vytvoří na základě materiálů získaných z jednotlivých zemí jednak souhrnné zprávy o výzkumu témat společných pro všechny země (Mobilita a migrace související s odborným vzděláváním, Přínosy odborného vzdělávání) a jednak kratší online publikace o tématech, která si zvolily více než čtyři země.

3. Databáze, zprávy a dokumentace

3.1 Popis systému odborného vzdělávání (eKnowVet) - aktualizace

V roce 2009 konsorcium aktualizovalo tematický přehled systému odborného vzdělávání a přípravy v České republice, který byl poprvé vypracován v roce 2004 (dříve tzv. „Thematic Overview“). Publikace získala nový název „VET in Europe – country report“ a inovovanou strukturu, ve které jsou témata lépe vymezena, mají v mnoha případech logičtější a smysluplnější kostru, a jsou náročnější na kvalitu a preciznost zpracování. Byla zařazena i aktuální témata týkající se vlivu ekonomické krize na odborné vzdělávání.

Za zpracování zprávy se podíleli především experti z NVF a NÚOV. Překlad do angličtiny a korektury textu zajišťoval NVF. Zpráva byla před odesláním Cedefopu předložena řídicímu výboru ke komentáři a připomíncekám. Cedefop ji hodnotil jako velmi kvalitní, neměl k ní žádné připomínky. Zpráva je zveřejněna na webových stránkách českého ReferNetu (http://www.refernet.cz/vzdelavani_cr_popis.html) a Cedefopu (http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/eu/pub/cedefop/vetreport/2009_CR_CZ.pdf).

3.2 Doplnění bibliografické databáze odborného vzdělávání a přípravy VET-Bib

Národní konsorcium pokračovalo ve zpracovávání a správě bibliografické databáze Cedefopu. Za tímto účelem poskytuje každý měsíc Cedefopu bibliografické záznamy o nových publikacích a dalších výstupech zaměřených na oblast vzdělávání, RLZ, problematiku kvalifikací, trhu práce a sociální inkluze ve vazbě na vzdělávání. Jedná se o následující typy výstupů:

- (a) knihy a další publikované materiály, např. zákony, předpisy, standardy, oficiální zprávy, sborníky z konferencí apod.;
- (b) nepublikované, ale dostupné materiály - šedá literatura;

- (c) články vydávané v periodikách a odborných časopisech;
- (d) audio-vizuální materiály (zejména pro účely vzdělávání);
- (e) elektronické dokumenty (publikované na CD-ROM, disketách, Internetu apod.);
- (f) internetové zdroje (webové stránky, online databáze a adresáře).

Průběh plnění této aktivity v roce 2009 mírně zkomplikovala personální změna, kdy z NVF odešla informační specialistka, která několik let tuto práci vykonávala, a informační středisko NVF bylo následně zrušeno. Po krátkém hledání možností, jak nejlépe zajistit dále vykonávání této poměrně specifické činnosti přijala funkci dokumentační specialistiky pracovnice NÚOV. Bylo nutné práci předat a nastavit nové procesy v softwaru, který slouží pro doplňování VET-Bib, takže došlo k prodlevě v doplňování záznamů. Do listopadu 2009 však zaslalo národní konsorcium do VET-Bib 83 záznamů, což odpovídá cca 7-8 záznamům měsíčně. Předpokládáme, že tento počet bude ještě do konce roku 2009 výrazně navýšen, tak aby byla splněna minimální kvóta stanovená pro ČR (180 záznamů ročně).

Nová dokumentační specialista ReferNetu úspěšně navázala na spolupráci se knihovnickým pracovištěm VÚPSV, které již několik let pravidelně zasílá své knihovní záznamy k odeslání do VET-Bib.

3.3 Informace o dění a nových iniciativách (DGVT Reports)

Jedním z úkolů Cedefopu je připravovat pro zasedání vrchních ředitelů pro odborné vzdělávání a přípravu (DGVT) zprávy o vývoji a aktuální situaci v oblasti VET v členských státech. Za tímto jsou Cedefopu třikrát ročně zasílány krátké informace o vývoji v jednotlivých zemích, včetně popisu nových iniciativ. Dvě zprávy pokrývající období leden až srpen 2009 k dispozici na http://www.refernet.cz/vzdelavani_cr_politika.html (česky a anglicky), třetí zpráva je připravována v prosinci 2009. Aktivitu v roce 2009 zastřešoval NÚOV, NVF se podílel na návržení a výběru témat.

3.4. Přispívání do webové publikace Eurydice/Cedefop o Strukturách systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě

V roce 2009 byla aktualizována webová publikace Eurydice o strukturách systémů vzdělávání v Evropě. V říjnu požádalo Národní oddělení Eurydice ReferNet o validaci těch částí zprávy, které se týkaly odborného vzdělávání. NVF validoval části týkající se dalšího vzdělávání, NÚOV části týkající se počátečního odborného vzdělávání. Publikace Eurydice měla vysokou kvalitu, NVF a NÚOV zaslal pouze několik drobných připomínek spíše formálního charakteru.

4. Diseminační a propagační aktivity – zvyšování povědomí a rozšiřování informací na národní úrovni

4.1 Údržba a aktualizace národních webových stránek

Od začátku práce sítě ReferNet v ČR spravuje NVF webovou stránku www.refernet.cz. Stránka má českou a anglickou jazykovou verzi a jsou na ni průběžně umisťovány jednak produkty ReferNetu, informace o mezinárodních novinkách, které poskytuje Cedefop, o novinkách českého ReferNetu a nově také anotace zajímavých konferencí a seminářů a odkazy na další zdroje informací.

V průběhu roku 2009 Cedefop rozeslal nové požadavky na některé grafické prvky stránek (např. nové logo) a na zavedení nového funkčního prvku (RSS feeds). ČR implementovala nový grafický design stránek jako první ze zemí ReferNetu a Cedefop se rozhodl využít naše stránky jako pilotní. Kromě nového designu byla kompletně rekonstruována i struktura stránek, která místo „hlediska zadavatele“ – tj. členění podle úkolů ReferNetu tak, jak jsou členěny v plánech práce apod., uplatňuje „hledisko uživatele“ a členění prvky dle obsahu,

tematicky, aby uživatel snadno našel typ informace, kterou potřebuje. Nejpodstatnější rysy nové stránky jsou tyto:

Obsah je v hlavním menu členěn podle toho, zda se týká vzdělávání v ČR nebo v Evropě, nadále zůstává vyčleněna sekce Konsorcium, která obsahuje informace o institucích sdružených v ReferNetu a dokumenty potřebné pro práci národního konsorcia, a přibyla sekce Zdroje informací, kde uživatel nalezne odkazy na knihovny a databáze zabývající se odborným vzděláváním. Na základě požadavku Cedefopu byla vyčleněna samostatná sekce "Informace Cedefopu" v levém menu. Zde by se mělo v dohledné době nacházet zmiňované RSS propojení se stránkami Cedefopu. V současné době (prosinec 2009) se na tomto úkolu ve spolupráci s Cedefopem pracuje.

4.2 Rozšiřování novinek / tiskových zpráv týkajících se posledního vývoje, změn a nových iniciativ v oblasti politiky odborného vzdělávání

V zájmu zvýšení informovanosti o hlavních událostech v oblasti odborného vzdělávání a přípravy NVF zveřejňuje a rozesílá tiskové zprávy Cedefopu, výstupy z projektů a informace o důležitých aktivitách. Tiskové zprávy Cedefopu jsou umísťovány na web ReferNetu včetně jejich stručné anotace v českém jazyce. Vybrané zprávy upozorňující např. na plánované důležité konference nebo na nové publikace Cedefopu jsou rozesílány e-mailem členům národního konsorcia, případně na tzv. diseminační seznam cca 150 institucí působících v oblasti odborného vzdělávání. K rozšiřování novinek je také využíván informační bulletin ReferNet info, který vydává národní koordinátor.

Výstupy ReferNetu a další materiály (např. leták „Zaostřeno na odborné vzdělávání“) byly také rozšiřovány na mezinárodní konferenci CEI, kterou pořádal NVF v listopadu 2008, byly distribuovány zahraničním návštěvám na NVF a NÚOV (zejm. výzkumní pracovníci, kariéroví poradci apod.) a na odborných konferencích v zahraničí, kterých se účastnili členové týmů NVF a NÚOV.

4.3 Poskytování informací o konferencích, seminářích a workshopech

NÚOV ve spolupráci s NVF v lednu a červenci 2009 aktualizoval seznam důležitých seminářů a konferencí z oblasti OVP a příbuzných témat, které se budou v České republice konat v průběhu následujících 12 měsíců. Seznam byl zaslán Cedefopu a vybrané konference byly zveřejněny na jeho webových stránkách.

4.4 Kontakt s tiskem

NVF v lednu a v červenci aktualizoval a zaslal Cedefopu seznam tiskovin, periodik a novinářů, kteří se zabývají tématy relevantními pro Cedefop. Členům konsorcia byl seznam rozeslán k doplněním a připomínkám. Seznam slouží Cedefopu pro distribuci tiskových zpráv a dalších informací týkajících se odborného vzdělávání.

5. Další aktivity

V první polovině roku 2009 vydal Cedefop leták „Zaostřeno na odborné vzdělávání: Česká republika“, který vychází vždy u příležitosti předsednictví EU dané země. Obsah letáku připravil NVF ve spolupráci s NÚOV. Leták byl vydán ve čtyřech jazykových mutacích (ČJ, AJ, NJ, FrJ) a byl rozeslán k využití MŠMT, MPSV, NVF a NÚOV, které jej distribuovaly zejména zahraničním účastníkům mezinárodních konferencí a dalším zájemcům.

U příležitosti předsednictví Cedefop také vydává rozsáhlejší publikace založené na přehledových zprávách o systému odborného vzdělávání (viz bod 3.1 této zprávy), v druhém pololetí 2008 a na začátku roku 2009 však neměl Cedefop dostatečnou (zejm. personální) kapacitu k zajištění této publikace pro Českou republiku. Česká republika tedy využila

přehledovou zprávu ReferNetu jako část publikace „A Guide to Present Vocational Education“, kterou u příležitosti předsednictví vydalo MŠMT.

6. Závěrečné shrnutí

ReferNet je na mezinárodní úrovni dynamicky se vyvíjející síť a lze říci, že po několika letech hledání nejvhodnějšího směřování a formy spolupráce s národními konsorcií byl nyní nastolen zajímavý a jasně definovaný směr k vytváření hodnotných, informačně bohatých a z části i analyticky zaměřených studií, jež mají potenciál stát se důležitým zdrojem informací pro experty a tvůrce politik jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Česká republika se i v roce 2009 zapojovala velice úspěšně nejen do aktivit spojených s plněním plánu práce, ale aktivně přispívala i do mezinárodních diskusí o charakteru zpráv a dalším směřování sítě a členové týmu ReferNetu se aktivně zúčastňovali mezinárodních jednání sítě.

V České republice se v rámci ReferNetu již také ustálil optimální způsob fungování a spolupráce, zejména pokud jde o dva klíčové partnery, kteří se střídají na pozici národního koordinátora – NVF a NÚOV. Zapojení ostatních členů konsorcia je však stále spíše pasivnější, většinou z důvodu velké časové vytiženosti. O to více oceňujeme příspěvky aktivních členů konsorcia (např. AVOŠ, SSŠČMS) nebo jednotlivých expertů, kteří se zapojili do přípravy zpráv.